

FSMA

www.fsma.be

FSMA NEWS

Nieuwsbrief anti-witwas

Oktober 2020

RISICOSITUATIES MET BETREKKING TOT WITWASSEN:
HOE DE NOODZAKELIJKE
WAAKZAAMHEIDSMaatregelen TOEPASSEN?

IN DEZE NIEUWSBRIEF

- I. Derde landen met een hoog risico
- II. Staten zonder of met lage belasting
- III. Financiële embargo's en bevrozingen van tegoeden
- IV. Praktijkvoorbeelden

WAAR VINDT U DE BETROKKEN LIJSTEN EN WAT ZIJN UW VERPLICHTINGEN IN DAT VERBAND?

De antiwitwaswetgeving verwijst naar deze punten, maar om welke landen of personen gaat het? Waar vindt u de geactualiseerde lijsten? Wat moet u doen als een verrichting of een cliënt een link vertoont met een van deze landen, of als een land of een persoon die het voorwerp uitmaakt van maatregelen inzake financiële embargo's en bevrozing van tegoeden, bij een verrichting opduikt?

De AML-wet¹ verplicht u **maatregelen van verhoogde waakzaamheid toe te passen**, onder meer ten aanzien van **verrichtingen** en **zakelijke relaties** die verband houden met:

- / een derde land met een hoog risico;
- / een **Staat zonder of met lage belasting** ('belastingparadijzen').

Daarnaast moet u de **bindende bepalingen betreffende financiële embargo's en bevrozing van tegoeden**² naleven:

- / voer geen verrichting uit voor of ga geen zakelijke relatie aan met een persoon of entiteit die het voorwerp uitmaakt van een maatregel inzake financiële embargo's of bevrozing van tegoeden;
- / bevries de tegoeden van de betrokken persoon of entiteit;
- / breng de FOD Financiën onmiddellijk op de hoogte van een maatregel tot bevrozing van tegoeden;
- / herzie het risicoprofiel van de cliënt en van de verbonden personen, en in voorkomend geval, maak een melding aan de CFI indien u vermoedens van witwassen van geld en financiering van terrorisme ('WG/FT') heeft.

¹ De wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten.
² Zie artikel 4, 6°, van de AML-wet.

I. DERDE LANDEN MET EEN HOOG RISICO

De AML-wet verplicht u om maatregelen van verhoogde waakzaamheid toe te passen ten aanzien van uw cliënten in al uw zakelijke relaties of occasionele verrichtingen die verband houden met een derde land met een hoog risico.

De '*derde landen met een hoog risico*' zijn landen met WG/FT-tekortkomingen en die het doelwit zijn van:

- / de Europese Commissie;
- / de Financiële Actiegroep **(FAG)**;
- / de Belgische autoriteiten.

De Belgische autoriteiten hebben tot op heden geen nationale lijst van landen met een hoog geografisch risico opgesteld.

De door de Europese Commissie en de FAG gepubliceerde lijsten zijn beschikbaar op de desbetreffende [webpagina van de FOD Financiën](#).

Naast de landen op deze lijsten kunt u er ook voor kiezen om zelf landen toe te voegen waarvan u zelf denkt dat ze WG/FT-tekortkomingen hebben.

Deze lijsten evolueren. Zorg ervoor dat u het nodige doet om uw kennis ter zake steeds up-to-date te houden.

Welke maatregelen van verhoogde waakzaamheid³ moet u nemen ten aanzien van verrichtingen en zakelijke relaties die verband houden met een derde land met een hoog risico?

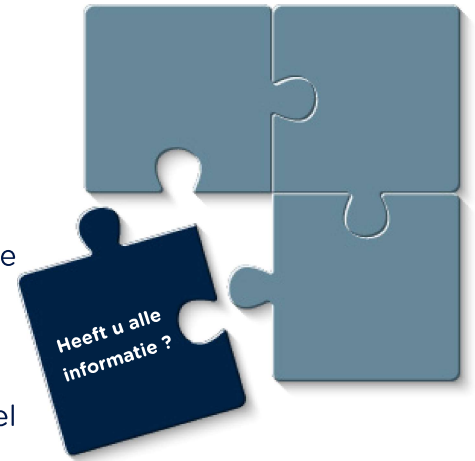
/ (aanvullende) informatie inwinnen over:

- de cliënt en **de uiteindelijke begunstigde(n)**;
- de beoogde **aard van de zakelijke relatie**;
- **de bron van de geldmiddelen** en het **vermogen** van de cliënt en de uiteindelijke begunstigde(n);
- **de redenen** voor de beoogde of verrichte **verrichtingen**.

/ **Goedkeuring** verkrijgen van het hoger leidinggevend personeel **voor het aangaan of voortzetten van de zakelijke relatie**.

/ Implementeer een **verscherpte monitoring** van de zakelijke relatie door het aantal en de frequentie van de controles te verhogen en door transactiepatronen te selecteren die nader moeten worden onderzocht.

/ Er voor zorgen, in voorkomend geval, dat de **eerste betaling** wordt verricht via een **rekening op naam van de cliënt** bij een kredietinstelling waarvoor, ten aanzien van de cliënten, waakzaamheidsnormen gelden die niet minder streng zijn dan de in de wet vastgestelde normen.

U past de maatregelen van verhoogde waakzaamheid toe op de verrichtingen en de zakelijke relaties die verband houden met een derde land met een hoog risico.

II. STATEN ZONDER OF MET LAGE BELASTING

'Staten zonder of met lage belasting' worden gewoonlijk **belastingparadijzen** genoemd, i.e. landen:

- / waar er **geen systeem van vennootschapsbelasting** bestaat, of
- / waar de vennootschappen **onderworpen zijn aan een inkomstenbelasting van minder dan 10%**.

De lijst van belastingparadijzen is gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad⁴.

Deze lijst zal ongetwijfeld nog evolueren. U moet dus de nodige maatregelen nemen om uw kennis ter zake steeds up-to-date te houden.

De AML-wet verplicht u **maatregelen van verhoogde waakzaamheid** toe te passen, inzonderheid rekening houdend met het **risico op het witwassen van geld** afkomstig uit al dan niet georganiseerde ernstige fiscale fraude.

De maatregelen van verhoogde waakzaamheid worden genomen ten aanzien van:

- / de **verrichtingen**, met inbegrip van het in ontvangst nemen van geldmiddelen, die verband houden **met een Staat zonder of met lage belasting**;
- / de **zakelijke relaties** waarbij personen betrokken zijn die op welke manier dan ook een band hebben met een Staat zonder of met lage belasting. Dit kunnen volgende personen zijn:
 - een natuurlijke persoon;
 - een rechtspersoon;

³ Deze waakzaamheidsmaatregelen worden opgelegd door de wet van 20 juli 2020 houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, die de AML-wet wijzigt.

⁴ Artikel 179 van het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen (KB WIB/92). Deze lijst werd geactualiseerd door het [koninklijk besluit van 1 maart 2016](http://www.ejustice.just.fgov.be). Zie <http://www.ejustice.just.fgov.be> voor een geconsolideerde versie.

- een juridische constructie die is gevestigd of onderworpen aan de wetgeving van een dergelijke Staat.

Welke maatregelen van verhoogde waakzaamheid moet u toepassen op de verrichtingen en zakelijke relaties die verband houden met een Staat zonder of met lage belasting?

Doorgaans **strekken de maatregelen van verhoogde waakzaamheid ertoe** de volgende elementen na te gaan:

- / **de oorsprong van de geldmiddelen** waarop de betrokken verrichting betrekking heeft, en
- / de **identiteit van alle personen** die bij de zakelijke relatie **betrokken** zijn, ongeacht of het daarbij gaat om natuurlijke of rechtspersonen, dan wel om juridische constructies, zoals trusts of fiducieën, en met name van hun uiteindelijke begunstigden.

Tot slot kan **elk verband** dat wordt ontdekt **tussen** een verrichting of een zakelijke relatie en een belastingparadijs, als **atypisch** moeten worden beschouwd en aan een specifieke analyse onder de verantwoordelijkheid van de AMLCO worden onderworpen, om na te gaan of de verrichting mogelijk verband houdt met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme en er bijgevolg een **melding van vermoedens aan de CFI** moet worden verricht.

U past maatregelen van verhoogde waakzaamheid toe op de verrichtingen en de zakelijke relaties die:

- / verband houden met een Staat zonder of met lage belasting, of
- / waarbij natuurlijke of rechtspersonen betrokken zijn die in een dergelijke Staat zijn gevestigd, of
- / waarbij natuurlijke of rechtspersonen betrokken zijn die onder het recht van een dergelijke Staat ressorteren.

III. FINANCIËLE EMBARGO'S EN BEVRIEZING VAN TEGOEDEN

U moet financiële embargo's en bevrozingen van tegoeden ten uitvoer leggen zodra ze van kracht zijn. Dit zijn **financiële sancties** die zijn genomen door internationale instellingen (zoals en) of de Belgische regering tegen:

- / landen;
- / organisaties;
- / of personen.

Sommigen zijn betrokken bij of worden verdacht van:

- / schendingen van de mensenrechten of het internationaal recht;
- / van misdaden, terrorisme, witwaspraktijken of de proliferatie van massavernietigingswapens.

De tenuitvoerlegging van maatregelen is **een resultaatsverbintenis**. Het gaat dus niet over een risico gebaseerde aanpak, in tegenstelling tot de andere bepalingen van de wet.

- / **organiseer** en beschrijf schriftelijk wat er moet gebeuren om te voldoen aan de bindende bepalingen met betrekking tot financiële embargo's^{5,6} ;

⁵ Zie artikel 8, § 1, 3°, van de AML-wet.

⁶ 'Bindende bepalingen betreffende financiële embargo's': de verplichtingen inzake financiële embargo's, bevrozingen van tegoeden of andere beperkende maatregelen en de waakzaamheidsplichten in het kader van de strijd tegen terrorisme, financiering van terrorisme of financiering van de proliferatie van massavernietigingswapens opgelegd in Europese verordeningen, in de besluitwet van 6 oktober 1944 ter inrichting van de controle op alle mogelijke overdrachten van goederen en waarden tussen België en het buitenland, in de wet van 11 mei 1995 inzake de tenuitvoerlegging van de besluiten van de Veiligheidsraad van de Organisatie van de Verenigde Naties, in de wet van 13 mei 2003 inzake de tenuitvoerlegging van de beperkende maatregelen die genomen worden door de Raad van de Europese Unie ten aanzien van Staten, sommige personen en entiteiten, in de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering van deze wetten, in het koninklijk besluit van 28 december 2006 inzake specifieke beperkende maatregelen tegen bepaalde personen en entiteiten met het oog op de strijd tegen de financiering van het terrorisme, of in de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering van dit koninklijk besluit.

/ zorg ervoor dat u uw medewerkers **op de hoogte brengt** van deze instructies;

/ **controleer** of deze instructies werkelijk begrepen en toegepast worden.

De lijsten van landen, organisaties en personen die het voorwerp uitmaken van maatregelen inzake financiële embargo's of bevrozing van tegoeden, zijn beschikbaar op de [website van de Thesaurie](#).

Recent heeft de FOD Financiën een [nieuwe pagina over financiële sancties](#) online geplaatst. De site bevat:

/ **De geconsolideerde (Belgische en Europese) lijst van de maatregelen tot bevrozing van tegoeden:** het gaat hier om de personen en entiteiten waarvoor de verplichting bestaat om hun geldmiddelen te bevriezen, en waarvoor het verboden is om hun geldmiddelen ter beschikking te stellen. Zo mag hun geen lening of krediet worden toegestaan.

/ **Een overzicht van de door de Europese Unie vastgestelde sancties, met een verwijzing naar de pertinente verordeningen en de nuttige websites⁷.**

Zo stelt artikel 9 van de Europese verordening over Al-Qaida/Daesh dat er een verbod geldt op *'het verstrekken van financieringsmiddelen of financiële bijstand in verband met militaire activiteiten, met inbegrip van subsidies, leningen en exportkredietverzekering, alsook verzekeringen en herverzekeringen, voor de verkoop, de levering, de overdracht of de uitvoer van wapens en aanverwant materieel, of voor het verlenen van daaraan gerelateerde technische bijstand, tussenhandel diensten en andere diensten, direct of indirect, aan in bijlage I vermelde personen, entiteiten of lichamen'* ⁸.

/ **een verwijzing naar de [lijst van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties](#)**, die de internationale sancties bevat.

=> U moet een toezicht systeem uitwerken om de naleving van de bindende bepalingen betreffende financiële embargo's te waarborgen⁹.

Uw toezicht systeem moet:

1. betrekking hebben op **alle rekeningen en overeenkomsten** van de cliënten en op al hun verrichtingen;
2. een **snelle opsporing** mogelijk maken van eventuele inbreuken op de bindende bepalingen betreffende financiële embargo's;
3. **geautomatiseerd** zijn, behalve als u kan aantonen dat dit niet vereist is gezien de aard, het aantal en het volume van de verrichtingen waarop toezicht moet worden gehouden;
4. eerst aan een **valideringsprocedure** worden onderworpen en daarna geregeld worden **bijgewerkt**.

Het toezicht systeem moet rekening houden met alle regelingen inzake financiële embargo's en bevrozing van tegoeden. De in het toezicht systeem opgenomen lijsten moeten dus zeer regelmatig worden geactualiseerd.

De niet-naleving van maatregelen inzake financiële embargo's en bevrozing van tegoeden kan met **strafrechtelijke sancties** worden bestraft.

⁷ Zie inzonderheid de [website van de Europese Raad](#), waar u onder meer een kaart vindt van de door de EU opgelegde sancties.

⁸ [Verordening \(EU\) 2016/1686](#) van de Raad van 20 september 2016 tot vaststelling van bijkomende beperkende maatregelen tegen ISIS (Da'esh) en Al Qaida en daarmee verbonden natuurlijke en rechtspersonen, entiteiten of lichamen.

⁹ Zie artikel 24 van het FSMA-reglement van 3 juli 2018 betreffende de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme.

Wat zijn uw verplichtingen inzake de uitvoering van de maatregelen inzake financiële embargo's of bevrozing van tegoeden?

1	 Verbod om een verrichting uit te voeren of een zakelijke relatie aan te gaan	U mag geen verrichtingen uitvoeren voor of een zakelijke relatie aangaan met een persoon of entiteit die het voorwerp uitmaakt van maatregelen inzake financiële embargo's of bevrozing van tegoeden.
2	 Verbod om tegoeden ter beschikking te stellen	U moet alle tegoeden 'bevrozen' van de persoon of entiteit die het voorwerp uitmaakt van een maatregel inzake bevrozing van tegoeden. Het begrip 'tegoeden' is ruim gedefinieerd en omvat zowel geldmiddelen als financiële instrumenten en economische middelen .
3	 Onmiddellijke melding aan de FOD Financiën	Als u een persoon of entiteit identificeert die het voorwerp uitmaakt van maatregelen inzake financiële embargo's of bevrozing van tegoeden, moet u de FOD Financiën - Departement Thesaurie (website van de Thesaurie of volgend e-mailadres: quesfinvragen.tf@minfin.fed.be) daarvan onmiddellijk op de hoogte brengen .
4	 Herziening van het risicoprofiel van de cliënt en de verbonden personen en, in voorkomend geval, melding aan de CFI	U herziert het risicoprofiel van de cliënt die voorkomt op een lijst van financiële embargo's of bevrozing van tegoeden, en van de met hem verbonden personen. U neemt passende waakzaamheidsmaatregelen ten aanzien van de cliënt en de met hem verbonden personen en voert een grondig onderzoek uit van de eerder uitgevoerde verrichtingen, en meer in het algemeen van alle zakelijke relaties die verband houden met de betrokken cliënt. Onafhankelijk van de verplichting om een kennisgeving te verrichten aan de FOD Financiën, moet u, als u vermoedt dat een verrichting verband houdt met WG/FT, ook een melding verrichten aan de CFI.

IV. PRAKTIJKVOORBEELDEN

Voorbeeld 1

Een verzekeringstussenpersoon ontvangt een cliënt met woonplaats in een derde land met een hoog risico.

Die cliënt wenst een levensverzekeringsovereenkomst af te sluiten.

- / Er moeten maatregelen van verhoogde waakzaamheid worden genomen ten aanzien van die cliënt en de betrokken verrichting.
- / De tussenpersoon **moet bijkomende informatie** inwinnen over de **cliënt** en de **uiteindelijke begunstigde(n)** van de levensverzekeringsovereenkomst, alsook over de beoogde aard van de zakelijke relatie.
- / De tussenpersoon moet ook informatie inwinnen over de **bron van de geldmiddelen** en van het **vermogen** van de **cliënt** en de uiteindelijke begunstigde(n). Verder moet hij ook informatie inwinnen over de redenen voor de **beoogde of verrichte verrichtingen**. Tot slot moet het hoger leidinggevend personeel **goedkeuring** geven voor het **aangaan van de zakelijke relatie**. Bij een vermoeden van WG/FT moet de tussenpersoon ook een melding van vermoedens verrichten aan de CFI.

Voorbeeld 2

Een natuurlijk persoon vraagt een consumentenkrediet aan bij een bemiddelaar in consumentenkrediet.

De bemiddelaar raadpleegt de lijsten van financiële sancties en stelt vast dat **de betrokken persoon het voorwerp uitmaakt van een maatregel tot bevrozing van tegoeden**.

- / De bemiddelaar mag geen consumentenkrediet toestaan aan deze persoon.

- / Als deze persoon al cliënt is van de bemiddelaar, **moet hij de tegoeden van deze cliënt bevroren**.
- / Hij moet de **FOD Financiën daarvan onmiddellijk op de hoogte brengen**.
- / In voorkomend geval, moet de bemiddelaar, bij een vermoeden van WG/FT, ook een **melding van vermoedens verrichten aan de CFI**.

Voorbeeld 3

Een kredietgever ontmoet een nieuwe cliënt die een lening wil aangaan voor de aankoop van wagens die hij in land Z wenst door te verkopen.

De kredietgever raadpleegt de lijsten van financiële sancties en stelt vast dat **land Z in een Europese verordening door een maatregel inzake financiële embargo's wordt gevisieerd**.

Die verordening verbiedt om al dan niet rechtstreeks financiering of financiële bijstand te verstrekken in verband met bepaalde goederen en technologieën, waaronder bepaalde types voertuigen.

- / De kredietgever mag de verrichting niet financieren als deze betrekking heeft op door de Verordening gevisieerde goederen.

- / Hij moet de **FOD Financiën onmiddellijk op de hoogte brengen van de geplande verrichting**.
- / In voorkomend geval, moet de kredietgever, bij een vermoeden van WG/FT, een melding van vermoedens verrichten aan de CFI.

Voorbeeld 4

Een cliënt komt naar een wisselkantoor om 5.000 USD in EUR te wisselen.

De interne instructies van het wisselkantoor geven aan dat er een identificatieplicht van toepassing is op alle valutatransacties vanaf 2.000 EUR.

Voordat de transactie wordt uitgevoerd, controleert het wisselkantoor de identiteit van de persoon. Bij onderzoek blijkt dat de cliënt afkomstig is uit een land dat op de FAG-lijst staat vermeld.

/ Het wisselkantoor moet daarom maatregelen van verhoogde waakzaamheid toepassen. Hij stelt aanvullende vragen.

De klant legt uit dat het spaargeld betreft dat hij aan zijn kinderen wil geven. Hij kan geen stuk voorleggen dat de oorsprong van het geld kan aantonen en evenmin is de bestemming van het geld onduidelijk. Omdat de verklaringen van de cliënt niet overtuigend zijn, vermoedt het hoofd van het wisselkantoor een poging tot WG/FT.

Hij beslist om:

- / de transactie niet uit voeren;
- / de transactie te melden aan de CFI, zoals voorzien in de interne procedure van het wisselkantoor.